

Det siger FOAs medlemmer om konflikter på arbejdspladsen

FOA har gennemført en undersøgelse om konflikter på arbejdspladsen via forbundets elektroniske medlemspanel i perioden 29. maj – 10. juni 2013.

Dette notat bygger på svar fra 1.576 medlemmer, hvilket giver en svarprocent på 43. Bagerst i notatet findes et metodeafsnit, hvor yderligere oplysninger om undersøgelsen er beskrevet.

Undersøgelsens hovedkonklusioner er:

- Knap hvert fjerde medlem oplever, at der er flere konflikter på deres arbejdsplads end for 1 år siden. 15 procent svarer, at der er kommet færre konflikter.
- 26 procent af medlemmerne oplever, at tonen på deres arbejdsplads er hårdere nu end for 1 år siden.
- 1 ud af 3 har inden for det seneste år personligt været involveret i alvorlige konflikter med andre, mens de var på arbejde. 19 procent har været i konflikt med en kollega, 13 procent har været i konflikt med en leder, mens 10 procent har været i konflikt med en borger, patient, elev, pårørende eller lignende.
- Konflikterne på arbejdspladserne har haft flere konsekvenser. De hyppigste er dårlig stemning (69 %), højt sygefravær (36 %) og overvejelse om jobskifte (32 %).
- Det er nedskæringer/arbejdspres på grund af større arbejdsbyrde (50 %) og uenighed mellem leder og medarbejder (47 %), der er hovedårsagerne til konflikter på arbejdspladserne. Uenighed mellem medarbejderne imellem (43 %), at medarbejdere ikke tør give deres mening til kende (42 %) og faglige uenigheder om, hvordan opgaverne skal løses (41 %), er også væsentlige årsager.
- Knap halvdelen af medlemmerne har deltaget i et kursus, et foredrag eller en temadag om konflikthåndtering. Heraf oplever 2 ud af 3, at der er det samme antal konflikter på arbejdspladsen som før kurset, foredraget eller temadagen.
- Medlemmerne svarer, at det især er mindre arbejdsbyrde (48 %) og øget fokus fra ledelsen (47 %), der kunne mindske antallet af konflikter på arbejdspladsen.
- 3 ud af 10 medlemmer med et eller flere tillidshverv svarer, at der er startet en fælles dialog med ledelsen om konflikthåndtering, mens 2 ud af 10 har planer om at starte en fælles dialog.

Tabel 1. Er der generelt flere konflikter på din arbejdsplads nu end for 1 år siden?

	Respondenter	Procent
Ja, der er flere konflikter	368	23 %
Nej, der er ca. det samme	769	49 %
Nej, der er færre konflikter	236	15 %
Ved ikke/husker ikke	203	13 %
I alt	1.576	100 %

Knap hvert fjerde medlem svarer, at der er flere konflikter på deres arbejdsplads end for 1 år siden.

Samme spørgsmål var i en medlemsundersøgelse foretaget i april 2012. Her svarede 26 procent, at der generelt var flere konflikter på deres arbejdsplads end 1 år tidligere¹. Derved er der kommet flere konflikter i løbet af de seneste to år.

Der er samtidig en modsatrettet tendens. 15 procent af medlemmerne svarer, at der er færre konflikter på deres arbejdsplads end for 1 år siden. I 2012 var denne andel 8 procent.

Derved ser det ud til, at der er flere konflikter på nogle arbejdspladser, men samtidig er der færre konflikter på andre.

Tabel 2. Er tonen på din arbejdsplads hårdere nu end for 1 år siden?

	Respondenter	Procent
Ja, tonen er blevet hårdere	410	26 %
Nej, det er ca. det samme	809	51 %
Nej, tonen er blevet bedre	234	15 %
Ved ikke	120	8 %
I alt	1.573	100 %

1 ud af 4 svarer, at tonen på deres arbejdsplads er blevet hårdere end for 1 år siden, mens halvdelen svarer, at tonen på arbejdspladsen ca. er den samme som for 1 år siden. 15 procent svarer, at tonen på deres arbejdsplads er blevet bedre.

Svarfordelingen ligner svarene på samme spørgsmål fra 2012. Det ser derved ud til, at tonen er blevet hårdere på nogle arbejdspladser, mens den er blevet bedre på andre².

¹ For mere information om undersøgelse fra 2012, se "Nedskæringer giver flere konflikter på FOAs arbejdspladser":

<http://www.foa.dk/~media/Faelles/PDF/Rapporter-undersoegelser/2012/FOAundersogelse%20om%20besparelser%20og%20konflikterpdf.ashx>

² Se ligeledes "Nedskæringer giver flere konflikter" fra 2012.

Tabel 3. Prøv at tænke tilbage på det sidste år. Har du inden for det sidste år personligt været involveret i alvorlige konflikter med andre, mens du var på arbejde? - Du kan vælge flere svar.

	Respondenter	Procent
Nej	988	63 %
Ja, med kolleger	293	19 %
Ja, med leder	211	13 %
Ja, med borger/patient/elev/pårørende el.lign.	160	10 %
Ved ikke/Husker ikke	62	4 %
I alt	1.573	100 %

1 ud af 3 har personligt været involveret i en alvorlig konflikt, mens de har været på arbejde. Hvert femte (19 %) har været i konflikt med en kollega, lidt over hvert tiende medlem (13 %) har været i konflikt med en leder, mens hvert tiende (10 %) har været involveret i en konflikt med en borger, patient, elev, pårørende eller lignende

Tabel 4. Hvilke konsekvenser har konflikterne det seneste år haft på din arbejdsplads? - Du kan vælge flere svar.

	Respondenter	Procent
Højt sygefravær	187	36 %
En eller flere kolleger er blevet fyret	99	19 %
Jeg er selv blevet fyret	12	2 %
En eller flere kolleger har sagt op	103	20 %
Jeg har selv sagt op	24	5 %
Dårlig stemning	359	69 %
Jeg har overvejet at skifte job	168	32 %
Ingen	51	10 %
Andet, skriv venligst hvad:	58	11 %
Ved ikke	9	2 %
I alt	521	100 %

Anm: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der inden for det seneste år personligt har været involveret i alvorlige konflikter med andre, mens de var på arbejde.

De hyppigste konsekvenser, konflikter på arbejdspladsen har haft, er dårlig stemning (69 %), højt sygefravær (36 %) og overvejelse om jobskifte (32 %). Hvert femte af de medlemmer, der har været involveret i en konflikt det seneste år, svarer, at en eller flere kolleger har sagt op, mens samme andel svarer, at en eller flere kolleger er blevet fyret, som konsekvens af en konflikt i løbet af det seneste år.

Tabel 5. Hvad er årsag(en/erne) til det seneste års konflikter på din arbejdsplads? - Du kan vælge flere svar.

	Respondenter	Procent
Uenigheder mellem leder og medarbejder	241	47 %
Uenigheder medarbejdere imellem	222	43 %
Uenigheder med pårørende mv.	48	9 %
Nedskæringer/arbejdspres på grund af større arbejdsbyrde	260	50 %
Mobning/chikane	108	21 %
Medarbejderne tør ikke give deres mening til kende af frygt for at miste jobbet	215	42 %
Faglige uenigheder om, hvordan opgaverne skal løses	212	41 %
Personlige uoverensstemmelser	106	21 %
Andet, skriv venligst hvad:	46	9 %
Ved ikke	11	2 %
I alt	519	100 %

Anm: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der inden for det seneste år personligt har været involveret i alvorlige konflikter med andre, mens de var på arbejde.

Halvdelen af de medlemmer, der har været involveret i en konflikt i løbet af det seneste år, svarer, at det seneste års konflikter er sket på grund af nedskæringer eller arbejdspress på grund af større arbejdsbyrde. 47 procent svarer, at konflikterne er opstået på baggrund af uenigheder mellem leder og medarbejdere, mens 43 procent angiver "uenigheder medarbejderne imellem" som årsag. 42 procent svarer, at årsagen til konflikterne er, at medarbejderne ikke tør give deres mening til kende af frygt for at miste jobbet, mens 41 procent svarer "faglige uenigheder om, hvordan opgaver skal løses". Det er derved tydeligt, at der er mange forskellige årsager til, at konflikterne opstår.

Tabel 6. Har du deltaget i et kursus, foredrag eller en temadag om konflikthåndtering? - Du kan vælge flere svar.

	Respondenter	Procent
Kursus	446	28 %
Temadag	305	19 %
Foredrag	137	9 %
Andet, skriv venligst hvad:	62	4 %
Nej, jeg har ikke deltaget i kurser, foredrag eller temadage om konflikthåndtering	760	49 %
Ved ikke/husker ikke	62	4 %
I alt	1.568	100 %

Halvdelen af medlemmer har ikke deltaget i et kursus, foredrag eller en temadag om konflikthåndtering. 28 procent har deltaget i et kursus, mens 19 procent har deltaget i en temadag. 9 procent har deltaget i et foredrag om konflikthåndtering.

Tabel 7. Oplever du, at der er blevet færre konflikter på din arbejdsplads efter at du har deltaget i et kursus, en temadag eller et foredrag om konflikthåndtering?

	Respondenter	Procent
Ja, der er færre konflikter	99	13 %
Nej, der er ca. det samme	498	67 %
Nej, der er flere konflikter	53	7 %
Ved ikke/husker ikke	95	13 %
I alt	745	100 %

Anm.: Spørgsmålet er kun stillet til medlemmer, der har deltaget i et kursus, temadag eller et foredrag om konflikthåndtering.

7 ud af 10 af de medlemmer, der har deltaget i et kursus, foredrag eller temadag om konflikthåndtering, svarer, at der er ca. det samme antal konflikter som før temadagen, kurset eller foredraget. 13 procent svarer, at der er kommet flere konflikter på deres arbejdsplads, efter at de har deltaget i et kursus eller lignende om konflikter. 7 procent svarer, at der er blevet færre konflikter.

Tabel 8. Hvad kunne mindske antallet af konflikter på din arbejdsplads? - Du kan vælge flere svar.

	Respondenter	Procent
Øget fokus fra ledelsen	755	48 %
Kurser eller lign. i konflikthåndtering på arbejdspladsen	487	31 %
Mindre arbejdspress	760	49 %
Andet, skriv venligst hvad:	189	12 %
Ved ikke	214	14 %
I alt	1.566	100, %

Halvdelen (49 %) svarer, at mindre arbejdspress kunne mindske antallet af konflikter på arbejdspladsen, og den samme andel (48 %) svarer, at øget fokus fra ledelsen kunne mindske antallet af konflikter. Hvert tredje medlem mener, at kurser eller lignende i konflikthåndtering på arbejdspladsen kunne mindske antallet af konflikter.

Tabel 9. Har du, sammen med ledelsen, taget initiativ til en fælles dialog om hvordan I håndterer konflikter? Fx på en temadag, et personalemøde o.lign.?

	Respondenter	Procent
Ja, vi har startet en fælles dialog om konflikthåndtering	123	30 %
Ja, vi har planer om at starte en fælles dialog om konflikthåndtering i den nærmeste fremtid	71	18 %
Nej, vi har ikke planer om at starte en fælles dialog om konflikthåndtering	152	33 %
Ved ikke	58	14 %
I alt	404	100 %

Anm.: Spørgsmålet er stillet til medlemmer, der har et eller flere tillidshverv (arbejdsmiljørepræsentant, tillidsrepræsentant eller fællestillidsrepræsentant).

Halvdelen af de medlemmer, der er tillidsrepræsentanter og/eller arbejdsmiljørepræsentanter svarer, at de enten er i dialog med ledelsen (30 %) om konflikthåndtering, eller har planer om at starte en fælles dialog om emnet (18 %). Hvert tredje medlem med tillidshverv har ikke planer om at starte en fælles dialog med ledelsen om konflikthåndtering.

Tabel 10. Har I på din arbejdsplads fokus på konflikter i forbindelse med jeres APV (arbejdspladsvurdering) om det psykiske arbejdsmiljø?

	Respondenter	Procent
Ja	319	79 %
Nej	65	16 %
Ved ikke	21	5 %
I alt	404	100 %

Anm.: Spørgsmålet er stillet til medlemmer, der har et eller flere tillidshverv (arbejds miljørepræsentant, tillidsrepræsentant eller fællestillidsrepræsentant).

8 ud af 10 medlemmer med tillidshverv svarer, at man på deres arbejdsplads har fokus på konflikter i forbindelse med APV om det psykiske arbejdsmiljø.

Metode

Undersøgelsen om konflikter på arbejdspladsen er gennemført i perioden 29. maj – 10. juni 2013. Spørgsmålene om konflikter er kun stillet til erhvervsaktive medlemmer inklusiv elever. Der er blevet udsendt en påmindelse til i indsamlingsperioden.

FOAs medlemspanel er sammensat af medlemmer, der har meldt sig til panelet via forbundets hjemmeside, og medlemmer, der - tilfældigt eller via undersøgelser uden for panelet – er hvervet for at sikre en bred repræsentation fra forbundets sektorer³ mv. Medlemspanelet er dog ikke fuldt repræsentativt. Der er bl.a. en overvægt af medlemmer fra Social- og Sundhedssektoren, hvorfor svarene i denne undersøgelse er vægtet for sektortilhørsforhold.

I alt har 1.576 medlemmer svaret på hele eller dele af undersøgelsen. Dette giver en svarprocent på 43, hvoraf 39 procentpoint har gennemført hele undersøgelsen. Svarene fra ikke-fuldt gennemførte interviews er inkluderet i notatet.

Svarprocenten ligger noget under det niveau, der normalt er for undersøgelser gennemført i medlemspanelet. Dette kan hænge sammen med, at spørgsmålene om konflikter blev stillet i en undersøgelse sammen med en række spørgsmål om urafstemningen i forbindelse med overenskomstforhandlingerne. Dette har gjort den pågældende medlemsundersøgelse et par minutter længere end normalt.

³ Medlemmerne i FOA er tilknyttet én af de følgende fire sektorer: Kost-og Servicesektoren, Pædagogisk Sektor, Social- og Sundhedssektoren og Teknik – og Servicesektoren.